

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. לוח ברבית פסול לעדות ... מלוח הבאה ברבית
2.....
- ב. וחד אמר לדידי אוזפי בריביתא פסליה רבא לבר בנייתום ... אדם קרוב אצל עצמו
ואין אדם משים עצמו רשע
2.....
- ג. טבחא דאישתכח דנפקא טריפתא מתותי ידיה פסליה רב נחמן
5.....
- ד. החשוד על הטריפות אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה
בדבר חשוב או שיוציא טריפה מתחת ידו בדבר חשוב משלו
6.....
- ה. ומפריחי יונים ... הכא תרגומה אי תקדמיה יונך ליון ... ארא ... אי תקדמיה יונך ליון
... היינו משחק בקוביא
9.....
- ו. המשחק בקוביא אלו הן המשחקים בפיספסים ולא בפיספסים בלבד אמרו אלא אפילו
קליפי אגוזים וקליפי רימונים
9.....
- ז. ואימתי חזרתן משישברו את פיספסיהן ויחזרו בהן חזרה גמורה דאפילו בחנם לא עבדי
10.....
- ח. מלוח בריבית אחד המלוח ואחד הלוח ואימתי חזרתן משיקרעו את שטריהן ויחזרו
בהן חזרה גמורה אפילו לנכרי לא מוזפי
11.....
- ט. ולא יונים בלבד אמרו אלא אפילו בהמה חיה ועוף
12.....
- י. ואימתי חזרתן משישברו את פנמיהן ויחזרו בהן חזרה גמורה דאפילו במדבר נמי לא עבדי
12.....
- יא. סוהרי שביעית אלו שנושאים ונותנים בפירות שביעית ואימתי חזרתן משתגיע
שביעית אחרת ויבדלו ... לא חזרת דברים בלבד אמרו אלא חזרת ממון כיצד אומר אני
פלוגי בר פלוני כינסתי מאתים זוז בפירות שביעית והרי הן נתונים במתנה לעניים
13.....
- יב. שור הבר מין בהמה הוא
13.....
- יג. גזלן דאורייתא הוא
14.....
- יד. למציאת חרש שוטה וקטן ... דסוף סוף ממונא הוא דקא שקלי פסלינהו רבנן
החמסנין מעיקרא סבור דמי קא יהיב אקראי בעלמא הוא כיון דחזו דקא חטפי גזרו בהו
רבנן. 14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

טו. והמוכסין מעיקרא סבור מאי דקיין להו קא שקלי כיון דחזו דקא שקלי יתירא פסלינהו
15.....

טז. רועה שאמרו אחד רועה בהמה דקה ואחד רועה בהמה גסה ומי אמר רבא הכי
והאמר רבא רועה בהמה דקה בארץ ישראל פסולין בחוצה לארץ כשרין רועה בהמה גסה
אפילו בארץ ישראל כשרין ההוא במגדלים ... סתם רועה פסול. 16.....

יז. סתם גבאי כשר
18.....

דף כה.

א. לזה ברבית פסול לעדות ... מלזה הבאה ברבית

כבר התבאר במסכת ר"ה דף כב. ולעיל דף כד: שהמלוה ברבית, פסול
לעדות בבית דין¹. אחד המלוה ואחד הלוח², אם ברבית קצוצה, פסולים מן
התורה, ואם ברבית מדרבנן, פסולים מדבריהם. וי"א שאינו אלא פסול
מדרבנן³ ובאבך רבית אינו נפסל אלא המלוה ולא הלוח.

ב. וחד אמר לדידי אוזפי בריביתא פסליה רבא לבר ביניתוס ... אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע

כבר התבאר במסכת יבמות דף כה. ולעיל דף ט: שהרשעים⁴ פסולין לעדות
מן התורה שנאמר (שמות כג פסוק א) אֵל תִּשָּׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לְהִיטֵעַ עַד הַמָּוֶת
מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוּ אֵל תִּשָּׁת רָשָׁע עַד, והוזהרנו⁵ שלא נקבל עדות איש חוטא

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ לד י

² אבל עדים וערב לא נפסל דלא משמע להו איסור. ש"ך ואורים שם

³ או"ת שם כב

⁴ הינוך מצוה עה שו"ע ונו"כ חו"מ לד א

⁵ ועובר עליה וקבל עדות איש רשע ועשה דבר בשביל עדותו, עבר על לאו, ואין לוקין על לאו זה לפי שאין בו מעשה ואפילו עשה בו מעשה, בכל דבר שבממוץ לפי שניתן להשבון אין לוקין עליו (הינוך שם) וגם בדיני נפשות דדנו על ידי עדות זו דלא שייך ניתן להשבון מ"מ לא שייך מלקות, וק"ל. ולענין תשובה הוי ליה כבין אדם לחבירו, ושוה לכל הענינים ללאו שאין בו מלקות (מנחת חינוך שם בסוף המצוה)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ולא נעשה בשביל עדותו שום דבר, אל תשת חמס עד, כלומר בעל חמס, להוציא את החמסנין ואת הגזלנין שהם פסולי לעדות.

וכשם⁶ שבית דין המקבלים עדותם עוברים בלאו זה כמו כן הוזהר העד מלהעיד ואפילו עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע, ואין הדיינים מכירין רשעו אסור לו להעיד עמו אע"פ שהוא עדות אמת⁷,

ומי שיודע בעצמו שעבר עבירה במזיד, והוא פסול לעדות והבי"ד אין יודעין מפסולו י"א⁸ אסור לו להעיד, אפילו עדות אמת⁹. וי"א¹⁰ שחייב להעיד.

אולם אין אדם¹¹ נפסל לעדות, בפסול רשע שעבר עבירה ע"פ עצמו, אלא על פי עדים שיעידו עליו, שאין אדם משים עצמו רשע¹² ומכל מקום אין

⁶ רמב"ם עדות פ"י ה"א שו"ע הו"מ סי' לד סעי' א

⁷ כתב הש"ך ס"ק ג' צע"ג בדין זה, שהוא רחוק מסברא שיודע שהענין אמת ולא יעיד בשביל שהשני פסול. ואי לאו רש"י (שבועות ל' ע"ב ד"ה שלא יצטרף) ורמב"ם וטור והמחבר, הייתי מפרש הגמ' דמיירי לענין להצטרף לכתחילה לראות העדות. ואפשר דרש"י ורמב"ם וטור והמחבר מיירי שאין העדות מועיל רק כשהם שנים אע"פ שהענין הוא אמת, כגון עדי קדושין שהמקדש בפני עד אחד אין חוששין לקדושיו אפילו שניהם מודים בדבר, וכגון המוכר שדהו בעדים, דאינו גובה ממשעבדי אלא דוקא כשמכרו לו בפני שני עדים, אבל בפני עד אחד לא אע"פ שהענין הוא אמת, וכה"ג. או אפשר דמיירי כפשוטו ויש לקרב הדין אל הסברא, דכיון דקי"ל דשלישה עדים שהעידו ונמצא אחד מהן קרוב או פסול במלה כל העדות כולה, וכדלקמן סימן ל"ו וסעיף א"ל, א"כ אף שנשארו שני עדים כשרים, מ"מ גזירת הכתוב הוא כשיש עד אחד פסול במלה כל העדות, א"כ ה"נ אע"פ שהענין אמת גזירת הכתוב הוא כיון שיש עד פסול העדות במלה ואסור להעיד עמו, ודו"ק. אבל בסמ"ע ס"ק א' פ"י שאפילו העדות אמת לא נתבטלה עדותו מחמת עדות הפוסל, כיון שלא ראו ביחד, ואפ"ה אסור להעיד עמו מחמת שהוא רק עד אחד, כיון שעדות הפסול הרי הוא כמי שאינו והבית דין שלא ידעו ברשעו יחשבו שהם שני עדים ויוציאו ממון שלא כדו"ק ונמצא שהעד הכשר הוא עד חמס כיון שהוא גורם שהדיינים יפסקו ע"פ ע"א כמו שפוסקין ע"פ שני עדים. וכ"כ בנתיבות שם חידושים ס"ק א'

⁸ ח"י רע"א שם סעי' א בשם שו"ת הו"י

⁹ ועיין בקצות החושן סימן כח ס"ק ח שכתב בשם אחיו שכל שאין הב"ד יודעין כלל אלא הוא בעצמו יודע נגעי לבבו סגי ליה נמי בלב לעשות תשובה והיינו לחזור מרשעתו וסגי ליה ומש"ה יכול לחזור ולהודות ושיקבל על נפשו שלא לעשות עוד כזה. אבל אם העד בעצמו יודע שאינו מתחרט ועדיין עומד בכסלתו א"כ אינו יכול להעיד ואע"ג דיכול לעשות תשובה אינו מחויב בתשובה כדי להעיד.

¹⁰ ופעמו משום שודאי מחמת קורבה אם הוא יודע ואין ב"ד יודעים אסור להעיד אבל מחמת עבירה כיון שאין יודע אלא לו הרי אין אדם נפסל ע"פ עצמו ועוד הטעם דפסול רשע להעיד הוא דנחשב להעיד שקר וא"כ הוא יודע בנפשו דהאמת איתו למה לא יעיד, וכתב שכן הטעם בפסול מחמת נוגע בדבר דכל הפסול דחייש' שמה יעיד שקר וא"כ הוא עצמו שיודע שהאמת איתו למה שלא יעיד. פתחי תשובה שם ס"ק א' בשם האורים סי' כח ס"ק ג'

¹¹ שו"ע ונו"כ הו"מ לד' כה

¹² ועיין בפתחי תשובה ס"ק מ חילוקים באיזה אופנים אדם משים עצמו רשע ובאיזה אופנים אין משים עצמו רשע כגון ברוצה להכשיר עצמו ועי"ז משים עצמו רשע ועוד אופנים ואכמ"ל עיין קהלת יעקב למהר"י אלגאזי ח' תוספות דרבנן אות א' סי' י"ז שכתב בשם כנה"ג הו"מ סי' שמ"ח אות י"ב שהביא תשובת ב"י בשם הרשב"א דהא דאמע"ר דוקא באומר בעצמו אבל באחרים מעידים אותו והוא מסכים על ידיהם אין זה מרשיע עצמו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

נותנין לו להיות עד, לכתחלה, וכן אין נפסל על קול וחשד בעלמא, כגון מי שחשוד על עריות, שרגיל עם עריות ומתייחד עמהם, וקול יוצא עליו, כשר לכל עדות חוץ מלעדות אשה.

ולפיכך לזה¹³ שהעיד על המלוה שהלוה לו ברבית, ויש עד אחד עמו, מצטרפין לפסלו אף על פי שעושה עצמו רשע, פלגינן דבורו וכאילו אומר פלוני הלוה ברבית, ולא אמר לי¹⁴. ומאמינים אותו לגבי מלוה ולא לגבי עצמו.

וכן אם העיד שפלוני רבעו, אפילו לרצונו, או שבא על אשתו, או שרבע שורו, הוא ואחר, מצטרפין לפסלו. וזאת רק אם אמר פלוני רבעני או אשת פלוני או אשתך זינתה עמי וכדומה. שאנו מחלקים דיבורו לומר פלוני רבע או אשת פלוני זינתה, ואין מקבלים את החלק שהיה זה עמי¹⁵, אך אם אמר אני רבעתי את פלוני או אני באתי על אשת פלוני אינו נאמן בדיני נפשו שהרי אי אפשר לחלק את דיבורו ורק אפשר היה לומר אני רבעתי או זינתי לאונסי, אך מכיון שאין קושי אלא מרצון היה זה על כרחנו מרצונו ומשים עצמו רשע ואינו נאמן.

אולם נאמן לפסול לעדות או לפסול את האשה גם באופן זה כיון שאפשר לחלק דיבורו ולומר שבא עליה שוגג והיא מזידה, כגון שלא ידע שהיא אשת

והוכיח בן מתוד"ה מעידין ריש פ"ק דמכות ועיי"ש בקה"י בשם הרב צבי אשכנזי סי' ג' ד"ו ע"ד דאם יש ריעותא על האדם נאמן לשים עצמו רשע דמדעבד איסורא זוטא עביד נמי איסורא רבה והביא ממל"מ מלוה ולוה פ"ד דנסתפק דהיכא דיש איסור בהתימת השטר ורק מסופק לנו אם העדים חתמו וידעו האסור או לאו והם אומרים דידעו מהאיסור דבכה"ג אאמע"ר והעלה דאין נאמנים וזה דלא כהר"י צבי אשכנזי הנ"ל ועיי"ן משאת בנימין סי' נ"א ועיי"ש בקה"י דהא דאאמע"ר היינו נ"מ למפרע אבל מכאן ולהבא נאמן לשווא אנפשיה חתיכה דאיסורא אפי' דעושה ע"ר וראיה דהאשה שאמרה נטמאתי לבעלי ברצון נאמנת דשווא אח"ד

¹³ וה"ה שהנגזל יכול להעיד על הגולן כמו הלוה על המלוה, ואינו נוגע בדבר ובלבד שלא יהא להן הנאה מעדותן. רמ"א שם

¹⁴ סמ"ע שם סג

¹⁵ ואם תאמר אכתי אפשר לאנסו וכגון שאמר התקש' ואי לא קטילנא לך. לא היא דאפילו בהאי משים עצמו רשע. שאם עבר מתוך האונס מכל מקום חייב הוא ליהרג ולא יעבור ואם עבר רשע הוא. ואם אכתי ניפליג ונימא לא לרצון אלא לאונס וכגון שנתקשה לאשתו והדביקוהו עליה. לא היא דדבר רחוק הוא זה ובכלל כי הא לא סמכינן למימר ביה פלגינן דבורא לאכשורי סהדותי' למקטלה. והוא הדין והוא הטעם באומר רבעתי את פלוני והיינו דנקט להו בפלוני רבעני לרצוני ופלוני בא על אשתו ולא נקט ברבעתי ובאתי. שו"ת הרשב"א חלק א סימן אלף רל"ז מובא בסמ"ע שם סג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

איש. וכן להיפך, כשאומר אשתי זינתה עם פלוני, יכולין לומר שהיא שונגת והיתה סבורה שהוא בעלה והוא מזיד¹⁶.

אין אומרים אמרינן פלגינן דבורא במקום שצריך להוסיף טעם, או צריך לומר דבר לא שכיח¹⁷.

ג. טבחא דאישתכח דנפקא טריפתא מתותי ידיה פסליה רב

נחמז

המוכר¹⁸ דברים האסורין¹⁹, מעבירין אותו, ומשמתינן אותו עד שיעשה תשובה, כמבואר להלן. וי"א²⁰ שזה רק באיסורי תורה אך באיסורי דרבנן

¹⁶ שהעיקר כהתומים [סקב"ג], דהרשב"א [בתשובה סי' אלף רל"ז] לא כתב שם רק בדיני נפשות דאין יכולים לפלוג דיבוריה ולומר שהיה לאונסו, מטעם שכתב שם דאין קישוי אלא לדעת. ואונס על ידי גוים אי אפשר, דהא גילוי עריות הוא ויהרג ואל יעבור. וגם בשוגג אי אפשר לומר, דהא על כרחך היתה התראה ושוב לא היה שוגג. נתיב"מ שם יח

¹⁷ אורים שם נז מהמרדכי יבמות סי' מז

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד קיט טו

¹⁹ מהרש"ל כתב שם בשם הר"ר מנחם וירזבור"ק דבפעם אחת שעובר חשבינן ליה מכשול ויש להזהירו שלא יעשה כן עוד וכתב רש"ל אף שמדברי התלמוד אין לו על זה שום הכרע מ"מ משום שאין בידינו כח לתקן פרצת הדור הנית הדבר להקל מדברי התלמוד בזה שבפעם האחת יזהירנו לפי ראות עיני החכם ויענישנו לפי הזמן והענין ע"כ מ"מ נראה דיש לאסור הכלים למפרע כל שהוא בספק אפילו בפעם הראשון. מ"ז שם מז, אל בש"ך ס"ק ל כתב פי' בפעם א' שמכר דברים האסורים מעבירין אותו כו' ומ"ש הרב בהג"ה בח"מ סי' ש"ו ס"ט וי"א דטבח ומלמד אף על פי שאין צריכין התראה מ"מ בעינן חזקה דעד שיהיו מוחזקים או עד שיתרו בהם לא מסלקינן להו עכ"ל כבר תירץ הריב"ש בסי' קי"ג וז"ל זהו באותן המוזכרים שם שאינו אלא הפסד ממון וגם אפשר שהם מוטעים או שוגגים אבל בחשוד להאכיל האיסור מיד מסלקין אותו.

²⁰ עי' בשו"ת מהרשד"ם חיו"ד סי' נ"ג שנשאל במוכרי גבינה שנודע עליהם שהכשילו ומכרו לישראל גבינות שנעשו מחלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו וגם קנה גבינות מעכו"ם ומכרם לישראל בחזקת כשר וכ' דפשוט הדין שצריכין להעבירו וכדין המוכר דברים האסורים שמעבירין אותו ולא חלקו בין איסור לאיסור עיין שם ועי' בכנה"ג בהגהות הטור אות כ"ב שהביא דברי המהרשד"ם בזה והביא מתשו' מהריב"ל חלק א' כלל ט' סי' נ"ד שכתב דהא דמעבירין ומשמתינן אותו דוקא באיסורין דאורייתא אבל באיסורין דרבנן כגון מוכר חלב וגבינה של עכו"ם בחזקת כשר בקבלת ד"ח סגי והביא מתשו' משפט צדק ח"ב סי' כ' וסי' כ"ט וכ' דהעיקר לדינא כהמהריב"ל שיש לחלק בזה בין איסורין דאורייתא לדרבנן עיין שם אמנם יעוין בכרי תואר שם שכ' בפשיטות דגם באיסורין דרבנן מעבירין אותם רק שנסתפק אי משמתינן ליה גם בדרבנן היכא דודאי מזיד הוא ועי' בשו"ת חקרי לב ח"א מו"ד סי' קס"ה שהביא דברי המהרשד"ם ומהריב"ל והכנה"ג הנ"ל יו דכיון דבתשו' הרשב"א מבואר כדעת המהרשד"ם דגם באיסורין דרבנן מעבירין אותו והוכיח בראיות שכן עיקר לדינא א"כ פשוט הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

כגון מוכר חלב וגבינת עכו"ם בחזקת חלב ישראל אין מעבירין אלא צריך לקבל תשובה.

טבח שיצא טריפה מתחת ידו מחמת שלא היה בקי, אין מחשיבים אותו כל כך ברשע, שמה שעשה לא עשה מחמת רשעו ופשעו להאכיל טריפות לישראל אלא מחמת חסרון ידיעה, לפיכך יש לו תקנה שילמוד ויתחכם עד שיהיה בקי ומחזירין אותו מיד²¹.

ומי שעבר מחמת טעות, מספיק²² בקבלת דברי חבירות שמקבל עליו עניני פרישות שאין נוהגין כן רוב המון העם²³, ויעשה תשובה לפי ראות עיני הדיין²⁴.

מי שהוא חשוד בדבר שאינו ידוע לאנשים או שלא נשמע להם שהוא עבירה לא מיקריא חשוד, שגם הוא היה נזהר אם היה יודע שדבר זה הוא אסור, מיהו לאותו דבר אינו נאמן.

ומי שנוהג איסור בדבר אחד מחמת שסובר שדינא הכי הוא, או מחמת חומרא שהחמיר על עצמו ואחרים נוהגים בו היתר, מותר לו לאכול עם אותן אחרים שנוהגין בו היתר, דוודאי לא יאכילוהו דבר שהוא נוהג בו איסור, דלא יעברו על לאו דלפני עור ויכשילוהו.

ד. החשוד על הטריפות אין לו תקנה עד שילך למקום שאין מכירין אותו ויחזיר אבידה בדבר חשוב או שיוציא טריפה מתחת ידו בדבר חשוב משלו

²¹ והא דאמרינן שצריך לילך למקום שאין מכירין אותו לעשות תשובה, היינו כשעשה במזיד או מוחזק לכך, אבל אם נוכל לתלות בטעותו, סגי ליה בקבלת חברות ויעשה תשובה לפי ראות עיני הדיין

²² רמ"א שם

²³ ט"ז שם יז ועיי' בפר"ח ס"ק ח' (בד"ה והנה לענין) שכ' בשם הרא"מ דהיינו שיקבל עליו להיות זריז מכאן ולהבא וכן מבואר בתשו' הרשב"א וכו' בקבלת ד"ח דהיינו שיקבל עליו בפני שלשה כשרים שבעיר שלא ישוב עוד לדברים כאלה אלא שיבדוק בדיקה יפה יפה וזה פשוט עכ"ל. ודברי הט"ז מובנים עפ"ד הרא"ש בתשו' כלל כ' סי' כ"ט. דרכי תשובה שם ק"ח

²⁴ עיי' בכנה"ג לעיל סי' נ"ו בהנהגות ב"י אות ס"ד שכ' מהדמש"א שלמד מתשו' הרשב"א סי' תקצ"א דבכ"מ דמהני קבד"ח א"צ להעבירו רק על רגע א' ואח"כ מחזירין אותו תיכף כשחוזר למוטב עיין שם וכדבריו פסק ג"כ בשו"ת אוהל יוסף חיו"ד סי' א' ועיי' בשו"ת חקרי לב ח"א מו"ד סי' קס"ט שמתמה עליהם שנעלם מהם דברי הראב"ה שהביא הב"י לעיל סי' ס"ד דעכ"פ צריכין להעבירו על חודש ימים וסיים שכן נראה כהראב"ה דדינא עיי"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

חזרת טבח²⁵ שהיה בודק לעצמו²⁶ ויצא טריפה מתחת ידו, חזקה שאינו עושה אלא בשביל חמדת ממון להרויח²⁷, לפיכך כדי שיכנע לבו, ולהתאבל על רב מעלו ועוצם פשעו שהכשיל רבים²⁸, ילבש שחורים²⁹ ויתכסה שחורים כי השחרות משפיל הגאווה והזדון שבלבבו³⁰, וילך למקום שאין מכירין³¹ אותו³², ויחזיר אבידה בדבר חשוב, שכיון שמחזירה ודאי חזר בו מחמדת ממון, או יוציא טריפה מתחת ידו בדבר חשוב, דהיינו כששוחט לעצמו וימצא ויאמר טריפה היא, אף שיש לו הפסד רב³³. שוודאי עשה תשובה בלא הערמה, כיון שאינו חס על ממונו.

ויש בזה שלשה דינים³⁴:

²⁵ שו"ע ונו"כ שם ובח"מ לד לד

²⁶ לדעת הרמב"ם שאם בודק לעצמו כיון שיש לו הנאת ממון אף על פי שעשה תשובה, לא מתכשר עד שילך

למקום שאין מכירין אותו, והבודק לאחרים כיון שאין לו בה הנאת ממון מתכשר בתשובה. ט"ו יו"ד שם

²⁷ זה לשון הרב דמשק אליעזר, נראה לי דמסיק הבית יוסף מחדושים ס"ה וזה לשונו, ומיהו אפשר דטבח שייצא טריפה מתחת ידו, אם אין לו בה הנאת ממון לא מיפסל, כיון שאין לו הנאה לא חשדינן ליה במזיד אלא בשונג, וכן דעת מהר"י וי"ל [ס"י צ"ז]

²⁸ אורים ע"ט

²⁹ ע"י בכנה"ג בהגהות ב"י אות מ"ז שכ' בשם הרא"מ דלא מהני תקנה דפרק ז"ב עד שיעשה כל זה מעצמו בלא כפיית ב"ד וגם לא שיגזרו עליו שילך למקום שאין מכירין וכו' ולא שיעשה זאת התשובה לתועלת ממון בעשייתה וחזרה לאומנתו עיין שם ולדידן אין נ"מ בכל זה כיון שאין אנו מורים לילך למקום שאין מכירין וכמ"ש הבאה"ט בשם המהרש"ל. דרכ"ת שם קב

³⁰ סמ"ע שם פד

³¹ ע"י בפרי תואר ס"ק כ"א שכ' בשם הרא"מ הטעם דבעינן דוקא שילך למקום שאין מכירין אותו משום דכל מה דעביד לתשובה באתרי' לא מהני דלא מהימן דלמא מערים עיין שם וכ"כ הב"ח.

³² כתבמהרש"ל בתשו' (ס"י ב) ופרק גיד הנשה (חולין פ"ז ס"י טז), מימינו לא ראינו שהורו חכמי הדור שילך למקום וכו', אלא נותנים לו תשובה כפי עונו בסיגוף ושאר ענינים לפי ראות. ועתה שהדור פרוץ אם יראה לחכמים שא"א לו לנוד ממקומו נותנים לו תשובה במקומו בסיגוף. והביאווה הרב ט"ז והרב כנה"ג ב"ד סימן קי"ט. אבל הרב מהר"י הלוי בח"א מספרו מטה יוסף י"ד סימן ח' וה"ב י"ד סימן ג' כתב דאין לסמוך על זה כלל, וכן הסכים עמו מוריניו הרב מהר"א יצחקי בתשובה כ"י. והרבנים הנזכרים בתשובות הנז' ובספר גנת ורדים י"ד כלל סימן א' וסימן ב', דרכו קסת'ם האריכו למעניות'ם בכמה דיני טבח ושקלא ומריא, ושם ביארו אם יש תקנה לטבח דלא אפשר ליה למיזל באתרא דלא ידעין ליה להניח אצלו טבח אחר שיהיה אצלו תדיר יחדיו ידובקו, וגם אם יש הסכמה מראש מקדם דליהו תרי טבחי נצמדו יחדיו אם מועיל תקון זה. ע"ש באורך. ובסוף תשובת הרא"ם בח"ב סימן כ"ד. ועיין בדיני טבח בתשובות מהרא"ש בספר תורת חיים ח"ג סימן י"ב וסימן י"ג וסימן י"ד. ברכי יוסף אות מה

³³ מאזים למשפט שם

³⁴ וע"י כמה שהאריך בזה בפר"ח ס"ק כ"ח והביא מדברי תשו' הרא"מ שמבואר דין זה והעולה מדבריו שיש בזה שלשה דינים.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

הדין א' – בטבח שיש בו חשש חימוד ממון. – כגון הטבחים ששוחטים ובודקים לעצמם ומוכרים הבשר לאחרים או כגון בשוחטים לאחרים ונוטלין שכר מהכשרות ולא מן הטריפות או הטבחים ששוחטים בחנם כדי שימכרו להם הכשרות להשתכר בהם כל אלו דין א' להם שאפי' בפעם א' שיצאה טריפה מתחת ידו משמתין ומעבירין אותם משום דהו"ל מזידין כיון דאיכא חימוד ממון ואין להם אלא התקנה הנזכרת.

הדין הב' – הם אותן שאין בהם חשד חימוד ממון, – בין שהם ממונים על הציבור ומושכרים לקהל כך וכך לשנה ואין לוקחין שום דבר מהבהמות ששוחטין או שיש להם שכר קצוב מכל בהמה ובהמה בשוה בין כשרה ובין טריפה ובין שאינם ממונים מהציבור דין אלו ג' כ שבפעם ראשונה מעבירין אותם³⁵, אך בקבלת דברי חברות שמקבל עליו עניני פרישות שאין נוהגין כן רוב המון העם³⁶ שיקבלו עליהם בפני שלשה חברים שיהיו זהירים מכאן ולהבא, מיד שראינו שדואג ומצטער על האיסור שיצא מתח"י באופן שאין חשש להערמה מקבלים אותו.

אבל אם יצאה מתח"י טריפות ג"פ הו"ל כמזידים גמורים וצריך תקנה הנזכרת בחימוד ממון.

הדין הג' – הוא אותן שאין בהם חשש חימוד ממון וגם אינם ממונים מהקהל – כגון בודקי תולעים שבירקות שנמצא אחר בדיקתם תולעת או בפחות מג"פ רק פעם א' או שתיים אינם נקראים מזידין וגם פושעים לא מקרי אלא כאנוסים דמי ויש לסמוך על בדיקתם עד ג' פעמים אבל מפעם הג' ואילך הו"ל גם הם כפושעים ואינם נאמנים אלא בקבלת תשובה דברי חברות כנזכר³⁷.

³⁵ אע"פ שאינם נקראים מזידין כ"כ משום דליכא בהו חשש חימוד ממון מ"מ פושעים נקראים כיון שהוציאו איסור מתח"י

³⁶ מ"ז יו"ד שם יז

³⁷ ועי' בפרי תואר ס"ק ב' מה שהאריך והשיג בכמה דברים על דברי הפר"ח הנזכר ולדינא סיים כללא דמלתא דג' חלוקות יש במה דבעי תקנתא דפרק ז"ב הא' היכא דידענא ביה דמזיד היה הב' כל דהיה לו הנאת ממון אזי באלו השני מינים מעבירין אותו גם בפעם א' ובעי תקנתא דפרק ז"ב והדרגה הג' הוא כל דממונה מהציבור אף על גב דלית ליה דררא דממונא אפי"ה נקרא פושע ונ"מ דבפעם א' מעבירין אותו וכו' וחזרתו הוא ע"י קבלת ד"ח ודוקא כשלא הוציא טריפה מתח"י ג"פ אבל אם הכשיר את הטריפה ג"פ בין שהוא ממונה מהקהל בין אינו ממונה מעבירין אותו ומחזירין אותו בקבלת ד"ח עיין שם ועי' בשפ"ד לעיל סי' א' ס"ק ז"ב שהביא דברי הפר"ח הנזכר וצייין גם לדברי הפרי תואר הנ"ל וסיים והעולה לדינא אם מוחזק באדם כשר והגון בפעם א' או ב' יש לדונו כשוגג אם נראין הדברים כך ואם הדבר שקול גם אין מוחזק בכשרות והגון אם חימוד ממון יש בה יש לדונו כמזיד וצריך שילבש שחורים ובזמן הזה א"א להעמיד הדת על תלה די שיקבל סיגופין ותענית בעירו ואם אין חימוד ממון פעם א' וב' די בקבלת ד"ח ופעם ג' צריך תשובה גמורה עכ"פ ואם הוא איש הגון וכשר אף בחימוד ממון בפעם א' ויש לדונו כשוגג כמ"ש עכ"פ קבד"ח בעיניו כל זה נראה להלכה ולמעשה צ"ע עכ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

**ה. ומפריחי יונים ... הכא תרגומה אי תקדמיה יונך ליון ...
ארא ... אי תקדמיה יונך ליון ... היינו משחק בקוביא**

כבר התבאר לעיל דף כד: מדרבנן³⁸ פסלו לעדות את מי שאינו עוסק ביישובו של עולם, ולפיכך המשחקים ביונים, ואומרים כל הקודם את הבירו או כל הנוצה את הבירו יטול בעליו שניהם, וכל כיוצא משחקי הימורים אלו, והוא שלא תהיה לו אומנות אלא שחוק זה, הרי זה פסול.

וכן פסלו מפריחי יונים פי' שמלמדים אותם להביא יונים משובך הזולת בישוב, מפני שחוקתן שגוזלים יונים של אחרים, ואע"ג שאינם ממש שייכים לאחרים שהרי לא קנאום ואינם אלא נמצאים בשובך, יש בו גזל מפני דרכי שלום, ודוקא בישוב, אבל במדבר אין להם גזל כלל והרי הם הפקר. ובוה פסול אפילו יש לו אומנות אחרת שבכלל גזל דרבנן הוא³⁹.

דף כה:

**ו. המשחק בקוביא אלו הן המשחקים בפיספסים ולא
בפיספסים בלבד אמרו אלא אפילו קליפי אגוזים וקליפי
רימונים**

עוד התבאר שם שבכלל הפסולים מדרבנן⁴⁰ המשחק בקוביא, ומהמר שפסול לעדות, והוא שלא תהיה לו אומנות אלא הוא, או שיש לו אומנות אחרת אך אינה מספיקה לו לצורך פרנסתו, הואיל ואינו עוסק ביישובו של

³⁸ שו"ע ונו"כ שם מז

³⁹ סמ"ע שם למ

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

עולם⁴¹, הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא אבק גזל⁴². אך אם יש לו אומנות אחרת או ממון אחר שמסתפק ממנו אינו נפסל.

אולם הקונה ברטיס הגרלה, או לוטו, וכן כל משחק אחר הנמכר על ידי גוף, כגון מפעל הפיס וכדומה אין בו משום משחק בקוביא, ואינו פסול לעדות⁴³.

ז. ואימתי חזרתו משישברו את פיספסיהן ויחזרו בהן חזרה

גמורה דאפילו בחנם לא עברי

מאימתי חזרת המשחקים בקוביא⁴⁴, משישברו כליהם ששוחקים בהם ויחזרו בהם חזרה גמורה, שאפילו בחנם לא ישחקו עוד⁴⁵. ויש אומרים⁴⁶ שצריכין ג"כ להחזיר המעות שהרויחו בכך, שאל"כ היאך אפשר להכשירו ועדיין

⁴¹ לטעם דרש"י (סנהדרין כ"ד: ד"ה שאין) והטור ר"ל כיון שאין לו מלאכה אינו יודע כמה קשה על בני אדם המעות ומחיתם ויקל עליו להעיד שקר, א"כ כל שיש לו אומנות אחרת אפילו כל דהו אינו נפסל, וכל שאין לו מלאכה, אפילו יש לו ממון להתפרנס ממנו, הוא נפסל, והמחבר נמשך אחר שיטת הרמב"ם, שהוא משום חיש אבק גזל בלהלן. סמ"ע מ

⁴² והא סברת הרמב"ם כיון שאין חבירו מקנה לו בקנין גמור אלא ע"י שחוק והיתול בא לידו, הו"ל אבק גזל. אך אינו נפסל רק בזה, כיון שאינו אלא אבק גזל שהוא מדרבנן, אלא אם כן ביש לו הנאת הנגף מזה, משום הכי בעינן נמי שלא תהא לו אומנות אלא הוא, ואז מסתמא הוא אוכל ממעות שחוק זה, וכיון דנהנה ונתגדל במעות איסור הללו פסלוהו וחשדוהו שיעיד נמי שקר, משא"כ אם אינו אוכל ממעות שחוק זה אלא מחזיק אותן בידו וחוזר ומשחק בו להעביר בו זמנו, לא אמרינן דהוא חשוד להעיד שקר. ולפי"ז אף שיש לו אומנות אחרת, כל שאותה אומנות אינה מספיקה לו לצורך פרנסתו והוצאתו, נמצא דנתפרנס ג"כ ממעות שחוק זה, פסול הוא. ומינה נמי דאפילו אין לו אומנות כלל כל שיש לו ממון אחר ואינו מתפרנס ממעות שחוק זה, אינו נפסל. סמ"ע שם מ ולא הזכיר עוד נפקא מינה שיש, אם משחק תמיד עם הגוי בקוביא דלרמב"ם לא מיפסל דהא אין כאן איסור גזל של דבריהם, אבל להטור ורש"י מיפסל דסוף כל סוף אינו עוסק בישובו של עולם, אבל הרמ"א סתם כאן וסמך עצמו על מה שכתב לקמן בסימן ש"ע ס"ג, ע"ש שכתב דפשט המנהג דלא כרמב"ם ולית ביה גזל רק מפני שאין עוסקים בישובו של עולם, וממילא מובן כל הנפ"מ של הסמ"ע, ובפרט דאם אין לו אומנות דאפילו משחק עם גוי פסול, ע"ש. תומים מו

⁴³ ישביל עברי ח"ח יו"ד ה

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שם ל

⁴⁵ נראה אפילו לדעת הרא"ש (סנהדרין פ"ג ס"ז ז) שאין הטעם משום אבק גזל רק ביטול ישובו של עולם הוא הכל, מכל מקום בעוסק בקוביא במעות יש בו גירוי יצה"ר, אבל בחנם ודאי אין שום שחוק עליו, ואין בזה בכלל פיסול משחק בקוביא כי אין עליו שום שחוק. אורים שם עג

⁴⁶ רמ"א שם לא מהב"י בשם הרא"ש. ובדרישה ובהגד"מ [הגהות דו"פ אות י"ט], דאדרבה מדברי הרא"ש מוכח איפכא, דדוקא למ"ד דפסול משחק בקוביא הוא משום דהו"ל אסמכתא דלא קניא כלל, או במלוא בריבית או טבח שבכל אלו יש איסור גמור בהמעות מדאורייתא, הצריכו להחזיר ע"ש. וכן מוכח מדברי מירשים נ"ב ח"ד שכתב ז"ל, שצריך להחזיר המעות שהרויח בקוביא דאסמכתא הם, וי"א דלא צריך וזהו עיקר, עכ"ל. סמ"ע שם עח וכתב באורים עד יפה הקשה, וצ"ע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

שריץ מעות האיסור בידו, מכל מקום אם הוציאם מידו ונתנם ביד ב"ד לעשות מהם כפי הנראה בעיניהם מועיל ומוכשר בכך. ודוקא שהרויח ע"י תחבולות עול, דהוי בכלל גזל, אבל כשהרויח בצדק שאין הפסול רק מפני שלא עסק בישובו של עולם די בתורת שיבור כליו אף שלא החזיר המעות.⁴⁷

ח. מלוה בריבית אחד המלוה ואחד הלווה ואימתי חזרתו

משיקרעו את שטריהן ויחזרו בהן חזרה גמורה אפילו

לנכרי לא מוזפי

מאימתי חזרת מלוי בריבית⁴⁸, משיקרעו שטרותיהן של רבית פירוש, השטרות שכתוב בהן קרן וריבית קורעין מעצמם, ותהיה הלואאתם קרן בעל פה, ויחזרו בהם חזרה גמורה שלא ילוו עוד בריבית אפילו לגוי כדי שישתכח שם ריבית מפיהם.⁴⁹

וצריך להחזיר כל מה שלקה בריבית כל אחד לבעליו, ואם אינו יודע ממי לקח צריך לעשות בו צרכי רבים, שאז כשיהנו ממנו רבים יבא גם הנגזל בתוכם ויהנה ממנה והוי השבה ותשובה שלימה.

ומ"מ ראוי⁵⁰ למחול חזרת רבית ושלא לקבל הימנו כדי שלא לנעול דלת בפני השבים. אולם אם רצה הגזלן והמלוה בריבית לצאת ידי שמים ראוי להוציא מידו מה שאינו שלו, אבל לוקח רבית באקראי יקבל הימנו כשחזר בו.

חזרת הלווה בריבית שיקבל עליו שאפילו מעכו"ם אינו לזה כדי שלא ירגיל עוד כהרגלו⁵¹, ויש שכתבו שאם רואין שהוא בעת דחקו ואינו רוצה ליקח בהלואת רבית הוי חזרה גמורה⁵².

⁴⁷ מאזניים למשפט שם.

⁴⁸ שו"ע ונו"כ שם כט

⁴⁹ דתו ודאי לא הדרין לקלקוליהו וכתב בהגהות מיימוני בפ"ב [מעדות אות ב'], דהכא מיירי דקיבל עליו דאפילו בכדי חייו לא ילוה לגוי דשרי בו, דאי ביותר מכדי חייו בלאו הכי אסור [כמו שכתב הטור ביורה דעה סימן קנ"ט], ושמה דאפילו בקיבלו עליו ביותר מכדי חייו הוה חזרה כיון שהוא מודה באיסורו, עכ"ל, סמ"ע שם ער, ואין נפ"מ לדידן דהכל מיקרי כדי חייו כמש"כ הפוסקים ולכן יש להקל. אורים שם עא

⁵⁰ מאזניים למשפט שם

⁵¹ סמ"ע שם עה אורים עב

⁵² מאזניים למשפט שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ט. ולא יונים בלבד אמרו אלא אפילו בהמה חיה ועוף

לא רק המשחקים⁵³ ביונים אלא גם המשחקים בבהמה חיה ועוף שפחות שביח, ואומרים כל הקודם את חבירו או כל הנוצה את חבירו יטול בעליו שניהם, וכל כיוצא משחקי הימורים אלו, והוא שלא תהיה לו אומנות אלא שחוק זה, הרי זה פסול.

י. ואימתי חזרתן משישברו את פגמיהן ויחזרו בהן חזרה

גמורה דאפילו במדבר נמי לא עבדי

מאימתי חזרת מפריתי יונים⁵⁴ והם המשחקים ביונים באם תקדום יונתך ליונתי כו', משישברו כליהם העשויין לכך שמזרזין אותן בהן ומרגיזין אותן בהן שתפרח מהרה כדי שתקדום לחברתה הפורחת עמה, ויחזרו בהן חזרה גמורה ולא יעשו עוד אפילו בהנם.

ומאימתי חזרת מפריתי יונים שמגדלין בביתם ומלמדין אותם להביא עמהם יונים אחרים בישוב, משישברו כליהם שצדין בהם ויחזרו בהם חזרה גמורה שאפילו במדבר לא יעשו.

ויש אומרים⁵⁵ שצריכין ג"כ להחזיר המעות שהרויחו בכך, שאל"כ היאך אפשר להכשירו ועדיין שרץ מעות האיסור בידו, מכל מקום אם הוציאם מידו ונתנם ביד ב"ד לעשות מהם כפי הנראה בעיניהם מועיל ומוכשר בכך. ודוקא שהרויח ע"י תחבולות עול, דהוי בכלל גזל, אבל כשהרויח בצדק שאין הפסול רק מפני שלא עסק בישובו של עולם די בתורת שיבור כליו אף שלא החזיר המעות⁵⁶.

⁵³ שו"כ ונו"כ לד טז

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם לא

⁵⁵ רמ"א שם מהב"י בשם הרא"ש. ובדרישה ובהגד"מ (הגהות דו"פ אות י"ט), דאדרבה מדברי הרא"ש מוכח איפכא, דדוקא למ"ד דפסול משחק בקוביא הוא משום דהו"ל אסמכתא דלא קניא כלל, או במלוה בריבית או טבח שבכל אלו יש איסור גמור בהמעות מדאורייתא, הצריכו להחזיר ע"ש. וכן מוכח מדברי מישורים נ"ב ח"ד שכתב ז"ל, שצריך להחזיר המעות שהרויח בקוביא דאסמכתא הם, וי"א דלא צריך וזהו עיקר, עכ"ל. סמ"ע שם עה וכתב באורים עד יפה הקשה, וצ"ע.

⁵⁶ מאזניים למשפט שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

יא. סוחרי שביעית אלו שנושאים ונותנים בפירות שביעית ואימתי חזרתן משתגיע שביעית אחרת ויבדלו ... לא חזרת דברים בלבד אמרו אלא חזרת ממון כיצד אומר אני פלוני בר פלוני כינסתי מאתים זוז בפירות שביעית והרי הז נתונין במתנה לעניים

מאימתי חזרת סוחרי שביעית⁵⁷, משתגיע שביעית ויבדלו שיבערו ושלא ישאו ויתנו בפירותיהם. ולא חזרת דברים בלבד לומר לא אוסיף עוד, אמרו שמספיק לחזרה, אלא חזרה הניכרת שיפזרו פירות שביעית שבגנותיהן לעניים⁵⁸, וצריך שיכתוב⁵⁹ אני פלוני כנסתי מאתים זהובים מפירות שביעית והרי הם נתונים לעניים.

יב. שור הבר מין בהמה הוא

אין לך בכל בהמה⁶⁰ וחיה שבעולם שמותר באכילה חוץ מעשרת המינים המנויים בתורה, שלשה מיני בהמה והם: שור שה ועז, ושבעה מיני חיה: איל וצבי ויחמור ואקו ודישון ותאו וזמר, הם ומיניהן כגון שור הבר והמריא שהן ממיין השור, ששור הבר מין בהמה הוא⁶¹, וכל העשרה מינים ומיניהם מעלה גרה ומפרים פרסה, לפיכך מי שהוא מכירן אינו צריך לבדוק לא בפה ולא ברגלים.

⁵⁷ שו"ע ונו"כ שם לב

⁵⁸ סמ"ע שם עמ

⁵⁹ שם בברייתא לא כתב שכותב כן אלא שאומר כן. והרמב"ם והמחבר שכתבו כותב, הוא ליתר קיום מה שקיבל אנפשו לתוקף וחיוזק העני. סמ"ע עמ ואורים עה, ובמאזניים למשפט כתב וג"ל דוהו קודם שיגיע שביעית אחרת שלא נדע אם בדול כעת ע"כ צריך היכר זה.

⁶⁰ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק א הלכה ח

⁶¹ שו"ע ונו"כ יו"ד פ ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ולפיכך הבו"פלו הוא מה שקורין בלשוננו ביפ"ל אק"ס⁶², נהגו⁶³ שלא לכסות דמו שהרי שור הבר הוא ובהמה אינה חייבת בכיסוי הדם. ויש מסתפקים⁶⁴ בבו"פלו שהוא שור הבר, שמא היה הוא, על כן טוב לכסותו בלא ברכה, או לשחוט עוף ג"כ, ואז יוכל לברך על הכיסוי משום העוף.

יג. גזלן דאורייתא הוא

כבר התבאר במסכת יבמות דף כה. ולעיל דף ט: שהרשעים⁶⁵ פסולין לעדות מן התורה שנאמר (שמות כג פסוק א) אַל תִּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לְהִיטֵת עִדּוּת חָמָס מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמַדּוּ אֵל תִּשֶׁת רִשְׁעוֹ עַד, והוזהרנו⁶⁶ שלא נקבל עדות איש חוטא ולא נעשה בשביל עדותו שום דבר, אלא תשת חמס עד, כלומר בעל חמס, להוציא את החמסנין ואת הגזלנין שהם פסולין לעדות.

יד. למציאת חרש שוטה וקטן ... דסוף סוף ממונא הוא דקא

שקלי פסלינהו רבנן החמסנין מעיקרא סבור דמי קא יהיב

אקראי בעלמא הוא כיון דחזו דקא חטפי גזרו בהו רבנן.

⁶² ועיי' פרי תואר סק"ו שבי' דבופל"י הוא מסתבר יותר שלא לברך דדלמא אין זה בופל"י האמור בדברי הגאונים ובערי מערב אין מכירין זה הבופל"י ולא נשמע ממנו לעולם ומשכחת לה שימצאו שור גדול ויחשבו שהוא בופל"י עיי"ש ועי' בשפ"ד לקמן סוף סי' פ' מ"ש מתוס' זבחים דף קי"ט וצ"ע ועיי' תב"ש סק"ו ומנהו"ב בעשרון סק"ז מ"ש בזה פ"ת לג

⁶³ שו"ע ונו"ב יו"ד כח ד

⁶⁴ רמ"א שם מהגאונים והערוך ומה שסתם בס"י פ היינו שסמך עצמו על מש"כ סי' כח דעיקר דוכתא דיני כסוי התם הוא. ש"ך פ ג. ובפר"ח י תי' החמיר רמ"א כאן דהוי יכול לשחוט עוף. ואין זה מספיק דא"כ ביום טוב ישחוט כיון דאתה מחזיקו לודאי בהמה, ולא יכסה. לכן יותר טוב לומר דסמך רמ"א לקמן אהך דהכא דהוא בכלל ספק חיה, וכן הדבר שם. כרתי כח ו

⁶⁵ הינוך מצוה עה שו"ע ונו"ב חו"מ לד א

⁶⁶ ועובר עליה וקבל עדות איש רשע ועשה דבר בשביל עדותו, עבר על לאו, ואין לוקין על לאו זה לפי שאין בו מעשה ואפילו עשה בו מעשה, בכל דבר שבממון לפי שניתן להשבון אין לוקין עליו (הינוך שם) וגם בדיני נפשות דדנו על ידי עדות זו דלא שייך ניתן להשבון מ"מ לא שייך מלקות, וק"ל. ולענין תשובה הוי ליה כבין אדם לחבירו, ושוה לכל הענינים ללאו שאין בו מלקות (מנחת חינוך שם בסוף המצוה)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

העובר על גזל של דבריהם⁶⁷, פסול מדבריהם. כיצד, כגון שגזל מציאת⁶⁸ חרש שוטח וקטן או החמסנים, והם הלוקחים קרקע או מטלטלים שלא ברצון הבעלים, אע"פ שנותנים הדמים⁶⁹.

טו. והמוכסין מעיקרא סבור מאי דקיץ להו קא שקלי כיון דחזו דקא שקלי יתירא פסלינהו

המוכסים⁷⁰ שגובה למלך⁷¹ לפי הסחורה או לפי ממון של אדם וכל כיוצא בו דבר שאינו ידוע לכל, ובדבר שאינו ידוע יכול ליטול יותר באין מרגיש כל כך, סתמן פסולים, מפני שחזקתן ליקח יותר מהקצוב להם בדין המלך, ואפילו החזירו מה שלקחו יותר⁷². פסולים כל זמן שעסוקין באותו ענין, שיש לחוש שיחזרו לסורן. ועוד, שמסתמא אינן יודעין ממי לקחו שיחזירו לו.

ויש אומרים⁷³ שפירוש של מוכסים דאמרינן בהו סתמן פסולים, היינו שגובה המכס שהטיל המלך על היהודים לתת כך וכך לפי ממונם לפי אומד דעתו, ורוב המוכסים הללו נושאים פנים למקצתן ומקילין עליהן ומכבידין למקצתם יותר מן הראוי, ואמרו קדמוני חז"ל [סנהדרין כה ע"ב] עליהם שהם גזלנים ופסולין לעדות.

ומכאן אמרו האחרונים ז"ל אלו שמאי העיר שמעריכים המס של בני העיר לפי אומד דעתן, וכן ראשי הקהל שמשמים מס לפעמים לפי אומד דעתן על כל אחד ואחד, יהיו נזהרין שלא יחניפו לאחד ויכבידו על האחר, שלא יפסילו עצמן לעדות ולשבועה.

⁶⁷ שו"ע שם סעי' יג

⁶⁸ ודוקא מציאה שאין דעת אחרת מקנה להם גזילתם מדרבנן מפני דרכי שלום (סמ"ע ס"ק לא)

⁶⁹ ואע"ג שעי"ב עוברים בלא תחמוד ובלא"ה פסולים משום דהוא לאו שאין בו מלקות מ"מ הו"א כיון שלא תחמוד משמע ליה לאינשי שהוא אם אינו נותן דמים הו"א שלא יפסל כיון שאינו חושב שהוא איסור קמ"ל דעכ"פ שם גזלן מדרבנן יש לו ופסול מדרבנן (תומים ס"ק יג וחלק על דברי סמ"ע כאן ועיין ל"ת (רס"ה רסו)

⁷⁰ שו"ע ונו"כ שם יד

⁷¹ סמ"ע שם לד

⁷² סמ"ע שם לו

⁷³ רמ"א שם מהג"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

**טז. רועה שאמרו אחד רועה בהמה דקה ואחד רועה בהמה גסה
ומי אמר רבא הכי והאמר רבא רועה בהמה דקה בארץ
ישראל פסולין בחוצה לארץ כשרין רועה בהמה גסה אפילו
בארץ ישראל כשרין ההוא במגדלים ... סתם רועה פסול**

כבר התבאר במסכת ב"מ דף ה: שהרועים אחד⁷⁴ רועי בהמה דקה, ואחד רועי בהמה גסה של עצמם, הרי הם פסולים, שחזקתן פושטים ידיהם בגזל ומניחים בהמתן לרעות בשדות ובפרדסים של אחרים. אפילו לא ראינו שעשו כן.

אבל רועים בהמות של אחרים אינם פסולין עד שראינו שמרעין בשדות של אחרים, ומסתמא חזקתן אינן מרעין בשל אחרים, שאין אדם חוטא ולא לו.

וכל זה בבהמה גסה⁷⁵ אולם כבר התבאר במסכת ב"ק דף עט: ובמסכת תענית דף כה. שאין מגדלים⁷⁶ בהמה דקה ככבשים ועיזים בארץ ישראל, באזורים בהם מצויין שדות או גינות, ואפילו קושרה בבית וכל שכן בדיר אסור⁷⁷. מפני שדרכם לרעות בשדות של אחרים והיזקם מצוי, ואפילו אין הבהמה שלו אין אדם חוטא ולא לו, אסור כיון שדרך בהמה דקה לצאת ולהזיק, גזרו⁷⁸ מחששא שתצא בלי ידיעת הרועה ותזיק. והמגדל בא"י י"א שהרי הוא פסול לעדות⁷⁹.

⁷⁴ שו"ע ונו"כ לד יג

⁷⁵ סמ"ע שם לג

⁷⁶ שו"ע ונו"כ חו"מ תפ א

⁷⁷ סמ"ע שם א

⁷⁸ והחמירו בזה כדי להרחיק מההיזק שאסור לאדם שיוזק את חבירו ואפילו כשמשלם אם הנזק מוכן ומצוי בכל עת. ערוך השולחן חושן שם סעיף א

⁷⁹ סמ"ע סי' לד לג וכתב ולפ"ז היה נראה לומר דמ"ש של עצמו, לא קאי אלא אבהמה גסה. ולא משמע כן מסתימת לשון הגמרא [ב"מ ה' ע"ב] והפוסקים. וצ"ל דלענין לפסול אותו מעדות ושבועה, אפילו בבהמה דקה הצריכו להיות דוקא של עצמו, א"נ לענין שיהא אסור להציל ממיתה לא החמירו כ"כ כי אם ברועי בהמה דקה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואף בהמה גסה אין לרעות, אלא יש לגדלה ברפת במקום שמור ולהאכילה במקומה, או למוסרה לרועה שישמרנה שלא תיכנס לשדות אחרים⁸⁰.

ואין איסור⁸¹ זה ממצות התלויות בארץ, אלא כל מקום שיש ישוב ישראל, ומצויים שם שדות וכרמים של ישראל אסור⁸².

ולפיכך בזמן הזה שאנו חיים כיום⁸³, שרובה של א"י נתישב מישראלים ובאזורים רבים רוב השדות שייכים להם, פשיטא ששייך איסור של גדול בהמה דקה בכל הלכותיו⁸⁴, ולפיכך מגדלים בסוריא, ובחול^ל, וכן בארץ ישראל ביערות ומדברות, ובכל מקום בו

⁸⁰ הא דאמרינן בפ"ק דב"מ (ה' ע"ב) דרועה בהמות אחרים כשר. דאין אדם הוטא ולא לו. היינו דוקא בבהמה גסה, דמותר להשהותה בביתו. א"כ מותר ליתן לרועה אף בשדה, ולא חיישינן. אבל בהמה דקה דאסור להשהותה אפי' בבית ובקשירה. ק"ו לרעות בשדה. ואין חילוק למגדל שלו למגדל של אחרים. ומעמא, לפי שאי אפשר לשומרם, שלא ירצו לשדות אחרים. ומהאי טעמא הרחיקו חכמים אפילו בבית ובקשירה. אבל גסה אפשר לשומרה. ים של שלמה מסכת בבא קמא פרק ז סימן לה

⁸¹ ביאור הגר"א שם. ועיין שו"ת שבט הלוי חלק ד סימן רכז "והנה האיסור בא"י נגזר מכת תרתי טעמא, איסור גזל שדרכן לרעות בשדות אחרים, ומשום ישוב א"י, ולרב שם דעשה בכל כא"י בדבר זה משום דאיכא שם רוב ישוב ישראל ס"ל דאהני טעמא דגזל לחוד, וא"כ אסור בכ"מ דאיכא ישוב ישראל – אמנם להלכה הרבה ראשונים לא פסקו כרב דר' הונא חולק וה"ט דס"ל דהגזרה מעיקרא לא נגזרה רק בא"י, ובחול"ל אם יזיק בבהמותיו יתבע אותו לדין כמש"כ רש"י במשנתנו. ברם הא איכא לספוקי ארץ ישראל בלי ישוב ישראל מה דינו אם נשארה הגזרה אם לא ... וראיתי שדבר זה מחלוקת אבות העולם דרבינו בעל השו"ע הו"מ סי' ת"ט כ' והאידנא שאין מצוי שיהיו לישראל בא"י שדות נראה דשרי והוא דעת עצמו של הכ"י בביאור הגר"א. איברא בכפתור ופרח פרק יו"ד כ' בפשיטת דנוהג גם בזמן הזה כשאין שדות ישראל דמטעם כבוד ישוב א"י גזרו וזה לא בטל וע"ש שהביא ראיות לשיטתו.

⁸² סמ"ע שם ב'. ועיין בשולחן ערוך הרב חושן משפט הלכות נזקי ממון סעיף מז שכתב גבי האיסור לעשות שובך בתוך העיר "ואם רוב גנות העיר של נכרים מותר אף בתוך העיר". וא"כ לכאורה ה"ה כאן אם רוב שדות של נכרים יהיה מותר לגדל. וכן דייק בפתחי חושן חלק ו (נזיקין) פרק ה הערה צה

⁸³ וחזיתי בתקנות פתח תקוה [שכפי הנראה הכל נעשה בהסכמת הגר"ל ד' וצ"ל, ובכתב ההתקשרות נאמר: וכל הנהגות של החברה יהיו רק על פי פקודתי בכל דבר, וכל התקנות המוסכמים ממני – קבלנו עלינו לשמור ולעשות], ושם נאמר, "בדבר איסור גידול בהמה דקה – קבלנו בדרך תקנה לוותר איש לאחיו והרשות נתונה לכל אחד לגדל כבשים, ולא עזים דברירי הזיקא, ובפירושו נאמר אם יזיקו ישלמו כדין אך ההיזק שהניזק והמזיק אינם יודעים מזה אז מחול לכל אחד מבני החברה". קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ד סימן קצט

⁸⁴ וצ"ע על מה סומכים להקל בזמנינו אנו. שו"ת שבט הלוי שם. ועיין קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ד סימן קצט "והלום ראיתי מה שדן בהר צבי הו"מ סי' קלו על מור חושן משפט סי' ת"ט, אם בזמנים שמצויים שדות בארץ ישראל שייכים ליהודים אם חזר האיסור למקומו, ופסק, "ביון שבמשך הזמן נתבטל האיסור והותר לישראל לגדל בהמה דקה בארץ ישראל, וכמ"ש בשו"ע הנ"ל, שוב אין חזר הדין לאיסורו דהואיל ופעם אחת נתבטלה גזירת חכמים, כבר נפקע האיסור לגמרי וצריך מניין חדש לאיסורו, וכל זמן שלא נגזר מחדש הרי היא כגזירה חדשה שאין אנו גוזרים מעצמנו גזירות חדשות", והביא ראיה לזה מירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ה, ע"ש. ולפי האמור האיסור קיים בארץ ישראל לכולי עלמא, לדעת הטור, בארץ ישראל מעולם לא בטלה הגזירה, ולדעת הבית יוסף, עיקר התקנה והאיסור לא נוגע לארץ ישראל דוקא, אלא בכל מקום שקיים ישוב יהודי, נוהג האיסור של אין מגדלין, באופן שהאיסור אף פעם לא בטל".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אין שדות ישראלים. וכן מגדלים במושבים וקיבוצים שיש להם שדות מרעה שלהם, ואין מקום לחשש⁸⁵. ואינו פסול בכך לעדות⁸⁶.

י"א⁸⁷ שאם מגדלים בדיר, ומאכיל אותם בדיר ואינו נותן להם לרעות, מותר לגדל. וחלקו הפוסקים על דבריו, ואין להקל.

יז. סתם גבאי כשר

גבאי מנת המלך⁸⁸, שגובה מאדם⁸⁹ או מהשדות והבתים בשוה והוא דבר גלוי וידוע, ובקושי יכול ליטול מהן יותר מקצבתו, סתמן כשרים מפני שהוא נוטל שכרו קצוב מאוצר המלך וגובה מנת המלך מכל אחד מה שמוטל עליו, ומסתמא אינו נוטל יותר, ואם נודע שלקחו אפילו פעם אחת⁹⁰ יותר מהראוי להם לגבות פסולים. ואפילו החזירו מה שלקחו יותר⁹¹. פסולים כל זמן שעסקין באותו ענין, שיש לחוש שיחזרו לסורן. ועוד, שמסתמא אינן יודעין ממי לקחו שיחזירו לו.

⁸⁵ ולא גזרו כה"ג כמו כשרובו עכו"ם או במדבר, שמעיקרא לא גזרו אלא בחשש מצוי דגזל, ולא כשאין דרך בהמה דקה לגזול כמו בזמנינו. תשובות והנהגות כרך ד סימן שכב

⁸⁶ ואפילו במקום שאינו מצוי בזה"ז הרבה שדות מישראל, מכל מקום מידי ספיקא לא נפקא, ולכך החמיר לענין איסור, אבל לענין פסול עדות אוקמינן בחזקתו חזקת כשרות. אורים לד כז

⁸⁷ ובארץ חיים (סתהון) הביא בשם שו"ת הרמ"ע מפאנו סי' פה דהא דאין מגדלין היינו דוקא בשילוח הרגל, אבל כמכניס להם מזונות במקום שמור לא גזרו, דאי הכי תכבד העבודה ללשכת המלאים (בגמרא לכאורה משמע שהיו מביאים לקרבנות מחו"ל), ועוד דהוי גזירה שאין רוב הצבור יכולים לעמוד בה, ובשם כסא רחמים על אדר"ג ותשובת עמודי אש כתב שתמהו על דברי הרמ"ע. פתחי חושן שם

⁸⁸ שו"ע ונו"כ שם יד

⁸⁹ סמ"ע שם לד

⁹⁰ לבוש וכלשון הרמב"ם והמחבר ועיין סמ"ע לה שהסתפק לדעת הטור שמשום שלקחו פעם אחת יותר אפשר דלא מיפסלי, דנוכל לומר דבטעות השומא לקחו יותר, ורק שפעם אחת נודעו הדברים, ויכול להיות שעשו כן הרבה פעמים, או פסול.

⁹¹ סמ"ע שם לו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

